

Nr. 02 din 29 ianuarie 2025

Către: Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

e-mail: daniela.chiperco@mai.gov.md

AVIZ

la proiectul de modificare a HG nr. 21/2023 privind protecția temporară a persoanelor strămutate din Ucraina

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) salută inițiativa Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de elaborare a proiectului de modificare a HG nr. 21/2023 privind protecția temporară a persoanelor strămutate din Ucraina și [consultarea publică](#) a acestuia.

Modificările propuse privind prelungirea protecției temporare până la 1 martie 2026 este o măsură binevenită, întrucât aceasta garantează continuitatea sprijinului acordat persoanelor strămutate din Ucraina. Totodată, acest fapt reflectă angajamentul Republicii Moldova de a proteja persoanele refugiate din Ucraina și copiii acestora, asigurând accesul la un set de drepturi în conformitate cu acquis-ul european, un aspect esențial pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Apreciem faptul că proiectul de hotărâre propune înlocuirea termenului „minor/minori” cu „copil/copii” în întregul text al actului normativ, în conformitate cu prevederile Convenției Internaționale cu privire la drepturile copilului. Această modificare reflectă o abordare centrată pe drepturile copilului și contribuie la alinierea legislației naționale la standardele internaționale privind protecția și bunăstarea acestora.

Totodată, atragem atenția asupra faptului că unele dintre modificările propuse la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind protecția temporară riscă să amplifice vulnerabilitatea persoanelor strămutate din Ucraina, având un impact direct asupra siguranței acestora, a procesului de integrare și a accesului la drepturile fundamentale, în special pentru copii.

Subliniem necesitatea ca orice măsură adoptată să fie aliniată la standardele internaționale privind protecția refugiaților, inclusiv la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, care impune statelor obligația de a asigura fiecărui copil refugiat acces egal și efectiv la protecție, educație, sănătate și un mediu sigur.

În acest sens, este esențială implementarea unor politici care să faciliteze integrarea refugiaților și să respecte obligațiile internaționale ale Republicii Moldova. Printre aspectele care necesită o atenție deosebită se numără:

1. Cu referire la modificările propuse la punctul 4, aspecte care vizează actele în baza cărora copii refugiați vor traversa frontiera, considerăm că ar trebui inclusă și posibilitatea traversării frontierei de stat pe baza certificatului de naștere pentru copiii cu vârsta de peste 4 ani. Această propunere se bazează pe experiența practică, care a arătat că multe persoane din regiunile afectate de conflict, care nu au călătorit anterior cu copiii lor, s-ar putea să nu dispună de pașaportul ordinar necesar pentru a călători în străinătate.
2. Cu referire la modificările propuse în punctul 4.1, recomandăm ca, pentru copiii proveniți din Ucraina, să se aplice [Legea 140/2013](#) privind protecția copiilor aflați în situație de risc. Această lege garantează evaluarea rapidă a situației fiecărui copil, plasamente de urgență sau planificate, în funcție de necesități, și monitorizarea continuă a bunăstării acestora. De asemenea, se pune un accent pe reintegrarea copilului în familia biologică, atunci când condițiile permit. Aplicarea acestei legislații va asigura protecția adecvată și integrarea copiilor refugiați în siguranță.
3. Cu referire la propunerea de a permite vizite inopinate la domiciliul refugiaților pentru verificarea participării școlare considerăm că această abordare nu corespunde interesului superior al copilului, așa cum este prevăzut în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Această măsură poate crea un mediu de intimidare și stigmatizare, afectând negativ integrarea educațională a copiilor refugiați. Având deja un nivel ridicat de vulnerabilitate din cauza traumelor războiului, astfel de controale ar putea amplifica anxietatea și stresul, contrar obligației statului de a asigura un mediu educațional sigur și incluziv.

Autoritățile trebuie să evite verificările inopinate la domiciliul refugiaților, întrucât acestea pot încălca dreptul copiilor la viață privată și pot afecta negativ incluziunea lor educațională, contrar prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. În schimb, se recomandă utilizarea unor metode mai puțin invazive, precum colaborarea directă cu instituțiile de învățământ sau solicitarea documentelor care confirmă înscrierea și participarea școlară (online). Aceste măsuri ar respecta principiul interesului superior al copilului, ar sprijini integrarea educațională a copiilor refugiați și ar asigura un mediu sigur și incluziv, în conformitate cu standardele internaționale privind drepturile copilului.

CNPAC recomandă autorităților să promoveze politici bazate pe sprijin și comunicare eficientă, respectând dreptul la viață privată și acces egal la educație pentru toți copiii, conform standardelor internaționale.

4. Cu referire la clarificarea criteriilor de eligibilitate pentru acordarea protecției temporare cetățenilor Ucraineni aflați pe teritoriul Republicii Moldova înainte de 24 februarie 2022, atragem atenția asupra faptului că criteriile de eligibilitate pentru protecția temporară trebuie să fie aliniate la standardele internaționale privind drepturile refugiaților, inclusiv Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aceste instrumente impun statelor obligația de a asigura protecție fără discriminare tuturor persoanelor vulnerabile, inclusiv copiilor refugiați, și de a respecta principiul nereturnării.

Restricționarea protecției temporare pe baza prezenței anterioare în Republica Moldova riscă să încalce aceste obligații, excluzând persoane, inclusiv copii, care continuă să fie afectați de

conflictul din Ucraina. O astfel de măsură ar contraveni Deciziei UE nr.2024/1836 care promovează o abordare incluzivă a protecției refugiaților. În plus, orice criteriu care limitează accesul la protecție trebuie să fie compatibil cu principiile fundamentale ale drepturilor omului, garantând acces egal și echitabil pentru toți copiii și familiile aflate în situații similare.

Criterii restrictive pentru protecția temporară pot pune în pericol dreptul copiilor refugiați la siguranță și sprijin. Chiar dacă unii copii ucraineni se aflau deja în Moldova înainte de 2022, ei continuă să fie afectați de război și au nevoie de protecție. Refuzul acestora i-ar expune riscurilor grave și ar încălca principiul nediscriminării. Protecția trebuie garantată în mod echitabil tuturor copiilor aflați în situații similare, conform standardelor internaționale privind drepturile copilului.

5. Cu referire la propunerea de a restricționa ajutorului financiar pentru refugiații din centrele de plasament, acest fapt va avea ca efect încălcarea dreptul multor copii refugiați la un trai decent, garantat de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Fără acest sprijin, familiile vulnerabile, inclusiv cele cu copii, riscă să nu aibă acces la hrană, îngrijire medicală și alte necesități de bază, afectând sănătatea și siguranța lor.

Recomandăm autorităților să mențină ajutorul financiar pentru refugiați, asigurând respectarea drepturilor copiilor și prevenind marginalizarea acestora, conform standardelor internaționale.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu respect,

Daniela Sîmboteanu, Președintă

A.O. „Centrul Național de Prevenire a Abuzului Față de Copii”